

Бушева
Світлана Миколаївна

Механізм функціонування груп інтересів: інтерпретація теорій лобізму

УДК 327:316.32.
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2018-2-11-14>

Бушева Світлана Миколаївна
аспірант кафедри теорії та історії
політичної науки
Львівського національного університету
імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна

Ця стаття відображає складність соціального феномена, який домінує у західному суспільстві та характеризується особливою політичною позицією. Групи інтересів та лобістські організації постають ключовою проблемою тиску на американський уряд та інші державні структури. Важливим фактором співробітництва та компромісу між державою та зацікавленими представниками меншин є чітко розроблена система важелів та скрупульозного підходу до врегулювання пріоритетних проблем, що стосуються двох сторін. Актуальність проблеми цього дослідження полягає у парадоксальному та рідкісному феномені політичного союзництва між групами інтересів, лобістами та представниками уряду Сполучених Штатів Америки. Мета цієї статті підкреслює її актуальність крізь призму детального аналізу теоретичних знань, які представлені у роботах американських дослідників. Контroversійні підходи до інтерпретації та висвітлення цієї теми у роботах західних дослідників розширюють сприйняття проблематики цієї теми. Категоризація та визначення ролей учасників політичного процесу також сприяє поясненню фактів та причин становлення інститутів, які спеціалізуються в окремих питаннях. Результати цього дослідження доводять, що групи інтересів та лобісти отримують нагоду формувати політику різними шляхами. Соціальна та політична адаптація акторів до процедури співпраці, а також вражаючий темп розвитку окремого сегменту влади, яка керується необхідністю створити сприятливі та гідні умови для конкретного соціуму. Надаючи багатосторонній огляд того, як лобі покладається на підтримку США на національному рівні, це дослідження також описує амеліоративні наслідки співпраці і для гегемона. Варто надати особливого значення питанню, яке пов'язане з багаторівневою структурою управління США та фундаментальною роллю, що вона відіграє у процесі перенесення цієї форми на внутрішню організацію агента. Інтерпретація теоретичних засад лобіювання відображена з точки зору соціологічного прориву у суспільстві, який стимулює надзвичайно стрімкий структурний зріст політичного значення цих акторів.
Ключові слова: теорії лобіювання, групи організованих інтересів, плюралізм, логіка колективних дій, інформаційний тиск.

Вступ. Варто зазначити, що науково-дослідницький процес відіграє дедалі більш важливу роль у державній політиці, а саме у сфері вирішення проблем національної безпеки та питань, які стосуються громадського добробуту. Прогрес наукового товариства на теренах політичної арени можна охарактеризувати як суттєве досягнення. Зацікавлений у розробленні політичного ладу сегмент населення отримує дедалі важливішу роль у суспільстві.

Мета та завдання. Отже, пріоритетом та метою цього дослідження є розгляд елементів впливу на контроль головних політичних інститутів. Детальний аналіз послідовності та специфіки дій груп інтересів та лобістських організацій є ключовим аспектом цієї статті. Пояснення мотивів лобістської діяльності на теренах Сполучених Штатів є основним завданням цієї роботи, оскільки активний розвиток таких політичних механізмів, як групи інтересів та тиску, спричиняє реформацію значної частини політичної системи США.

Методи дослідження. Метод аналізу літературного дискурсу використовується задля відстеження механізму функціонування груп інтересів та лобі. З метою тлумачення мотивів активних груп ця стаття розкриває шлях проміжних кроків творення політичного процесу з допомогою зусиль лобістів. Крім того, вищезгаданий метод забезпечує спосіб вивчення не тільки запропонованих

теоретичних концепцій, розгляд припущень, але й вивчення ідейних чинників, еволюцію масштабного соціального явища, а також вплив цих явищ на поведінку акторів.

Групи інтересів можна дефініціювати як будь-яку групу або організацію, яка висуває вимоги урядові та іншим установам. Варто наголосити, що існує більш відповідний та детальніший термін і водночас термінологічна номінація, яка набирає обертів і популярності у літературі та надає конкретнішої інтерпретації соціальному угрупованню. Більш коректним та точним терміном прийнято вважати групи організованих інтересів. Тлумачення цього твердження є повним, тому що багато груп висувають вимоги уряду у такому вигляді та з такими намірами, які є доволі нетрадиційними та характерними для визначення саме груп інтересів. Ці групи можуть включати університети, торгові асоціації, професійні асоціації та бізнес-фірми.

Групи інтересів охоплюють широкий спектр громадських кіл, а різноманітні види діяльності, як-от пряме лобіювання, на прохання громадян про діалог з їх законодавством, є притаманною виключно цьому політичному акторові. Їм також належить публікація дослідницьких звітів та виступ на презентаціях Конгресу США. Крім того, тактика використання можливостей груп інтересів залежить від сприйняття конкретної групи урядом та громадянами. Варто згадати, що законодавці можуть допо-

могти їм досягти своїх цілей та політичних позицій, оскільки основою та стрижнем групи є вимога народу [1, с. 1000]. Законодавча влада взаємодіє з лобістами і цей консенсус є найбільш поширеною формою артикуляції інтересів, на яких сфокусоване це дослідження.

Теорією груп організованих інтересів варто вважати плюралізм. Перші витoki теоретизації цього явища спиралися на плюралізм та припущення, що оскільки люди – це соціальні істоти, люди об'єднуються разом задля того, щоб створювати групи для захисту своїх спільних інтересів. У результаті розроблення цього концепту в основі організації цих груп лежить плюралістичний аргумент, який логічно пояснює, чому ці актори згодом сформулювали ряд особливих вимог до уряду та стали унікальним доповненням системи політичної стабільності у Сполучених Штатах Америки [11, с. 504].

Раннє формування теорії груп інтересів було доволі розмитим та спиралося на плюралістичне припущення, яке, по своїй суті, базувалося на ідеї, що найкращий політичний розв'язок дилеми буде результатом конфлікту і компромісу групи та посередництвом уряду [3, с. 21]. Проте з часом плюралістичний підхід був спростованим, оскільки групи інтересів швидко розвивалися та буквально просочувалися до політичних кіл США. Крім того, ряди цих організацій дедалі частіше поповнювалися заможними представниками, які наполегливо та стрімко проявляли свої наміри брати участь у формуванні політики Сполучених Штатів [8, с. 35].

Критики цього напряму плюралістичної теорії стверджували, що прості громадяни є порівняно безсилими проти бажань еліти [4, с. 332]. Ельмер Ерік Шатшнейдер зауважив: «Недоліком плюралістичної ідилії є те, що її небесний хор співає з відлунням акценту вищого класу» [8, с. 35]. Шатшнейдер також висунув припущення, що членство в груповій системі було та є упередженим, оскільки воно є обмеженим соціальними класами. З огляду на це, стає зрозумілим той факт, що лобістам та групам інтересів доволі зручно спиратися на таку статистику та розробляти плани дій за таких обставин.

Мірою того, як розвивалася теорія груп інтересів, виникати запитання з приводу організації колективних дій та пропозиції стосовно заміни їх на більш модернізовані варіації групової влади та впливу її центрів як сегментів наукової сфери. Ранні та поступові дослідження плюралістичної традиції передбачали, що особистісний інтерес забезпечує могутній стимул до формування груп і політична система забезпечує інституційний поштовх до налаштування взаємодії [5, с. 512].

Мансур Олсон впевнено стверджує у своїй праці «Логіка колективних дій», що формування та підтримка груп інтересів не є легкою справою,

оскільки виникає безліч бар'єрів для групової організації, які визначені Олсоном як упередженість до сфери бізнесу, що стає перепорою у всесвіті груп інтересів [7, с. 145]. Олсон пропонує аргумент: деякі інтереси краще представлені, ніж інші, і ці інтереси можуть стримувати економічне зростання і пригнічувати політичний та економічний розвиток держави. Отже, групи інтересів, які діють раціонально для досягнення власних цілей, можуть зменшити життєздатність системи і обмежити опції соціального вибору. Зрештою, економічне зростання може бути обмеженим групою або ж системою груп інтересів.

Теорії, висунуті представниками Віржинської школи (здебільшого орієнтовані на економічний контекст), презентують розробки інтерпретації концепції груп інтересів у рамках теорії уряду. Крім того, вони пропонують загальну теорію, яка вивчає, як впливають групи на поведінку політиків, бюрократів та громадян. Твердження цієї школи виходять із припущення, що сучасні ринки діють сумісно з потужними політичними інститутами, які можуть спотворювати та уповільнювати ефективні ринкові процеси. Рентоорієнтована поведінка груп інтересів часто проявляється у формі пошуку монопольних прав впливу на уряд. Ринкові пільги, надані групам інтересів, є фактично збитковими та впливають на добробут споживачів та платників податків [5, с. 513]. Р. Толлісон стверджує, що джерелом і мотивацією рентоорієнтованої поведінки є необхідність дійти вигідного узгодження з силами уряду [10, с. 575–576]. Представники Віржинської школи ідентифікують цей тип економічно-політичної стратегії як маніпулятивний та невідповідний підхід.

Варто зауважити, що у теорії соціального обміну є певні відгалуження, які є прямо пов'язаними з деякими аспектами лобювання. Незважаючи на те, що, згідно з доводами представників Віржинської школи, є припущення опортуністів, які використовують поняття «ренторієнтування задля власного прибутку», також є організації, які діють за іншими принципами. Згідно з їхньою моделлю реалізації політичної науки, законодавці та лобісти роблять взаємовигідні кроки та інформаційний внесок задля вирішення долі будь-якої політичної кампанії [6, с. 79].

Оскільки лобісти та законодавці ознайомлюють один одного з різними аспектами проблеми, виникає взаємна довіра, довіра і розуміння ростуть у результаті плідної співпраці. Варто надати особливий уваги аспекту, який зазначає, що лобісти, насамперед, надають учасникам політичного процесу інформацію про те, як науково-дослідні фонди можуть покращити ефективність дій інститутів і як певні рішення впливатимуть на користь округів США, адже за своєю суттю лобісти є агентами соціального обміну.

Друга теорія лобізму передбачає ідею лобіювання як своєрідного способу переконання на противагу ідеї про вищезгаданий обмін і водночас це тлумачення включає в себе передачу вигідного інформаційного контенту. Однак, для прикладу, у Росії, на відміну від ранніх плюралістичних ідей, ця інформація розглядається як нешкідлива. Групи інтересів та лобісти мають порівняльну перевагу у зборі інформації, яка зазвичай має велику цінність для законодавців, які прагнуть оцінити перспективи переобрання. Лобісти можуть використати цю інформацію, щоб переконати непевних законодавців у тому, що їх шанси на переобрання будуть збільшуватися, якщо вони приймуть дружню позицію щодо конкретної групи. Таким чином, лобісти можуть переконати уряд пристосуватися до їх позиції на основі інформації, якою володіють.

Третя теорія передбачає визначення лобіювання як нестандартного типу законодавчої субсидії. Лобісти можуть акумулювати політичну інформацію та виступати корисним союзником у сфері політичної розвідки та співпраці зі стратегічно обраними законодавцями. У цій теорії лобісти допомагають своїм союзникам, озброюючи їх інформацією, призначеною для того, щоб допомогти їм захистити себе на виборах, та при цьому зберігають право голосувати за законодавство, яке є вигідним лобі [2, с. 69]. Ця теорія передбачає такі принципи: представник уряду має обрати чіткий вектор співпраці, якщо він/вона очікує допомоги зі сторони лобі; інформаційні ресурси є дефіцитом; законодавці можуть мати багато політичних питань до розгляду, проте перевага надається проблемам союзника; лобісти, беззаперечно, є фахівцями та експертами з порад у політичній сфері [2, с. 70].

Таким чином, лобісти здатні надавати унікальну інформацію у вигляді поглибленого аналізу політики та насичених деталями звітів, а також результатами політичної розвідки, яка щороку набуває дедалі ширших масштабів. Законодавці структурують середовище Конгресу, для того щоб спрямувати відповідний інтерес і стимулювати розвиток групового впливу. Законодавці безпосередньо впливають на їх взаємодію з лобістами, створюючи лобістські підприємства, повідомляючи їх про недоліки у переданій інформації. Ці так звані підприємства дають лобістам змогу координувати свої зусилля та активно співпрацювати із законодавцями.

Є особлива теорія у колі журналістів США, яка полягає в тому, що лобіювання може мати істотний вплив на те, як члени конгресу голосують. Будь-який вплив лобістів засновується на посиленні рішень та дій законодавців. Лобісти також мають певний успіх у переконанні невизначених або слабо орієнтованих членів конгресу стосовно своєї позиції.

Одна з причин невдач у процесі лобіювання може бути поясненою малоефективністю застарілого способу переконання, що має найнижчі шанси у короткий термін прийняття рішень. Загалом спроба змінити ставлення індивіда є явищем тривалим і термін подання пропозиції вимагає достатнього періоду для розгляду. Таким чином, лобісти здатні формувати та впливати на сприйняття певного учасника формування законодавства лише тоді, якщо це відповідає його сприйняттю та рідше, коли це є інтерес лобі [9, с. 801].

Лобісти допомагають законодавцям інтерпретувати політику та пропозиції. Цей вплив є, звичайно, істотним, навіть якщо це може змінюватися з часом [9, с. 800]. Хоча багато не відомо про вплив лобістів, вчені зробили обмежені спроби характеризувати випадки, коли лобісти мають необмежений вплив на уряд. Отже, лобісти матимуть більший вплив тоді, коли законодавці вірять, що їхній досвід перевищує знання політика, що до них звертається. Лобі також отримує бажаний результат за умов, коли група, яку вони представляють, є ексклюзивною, хоча великі коаліції також мають непропорційний вплив та можуть скласти їм конкуренцію. Лобіювання буде успішним тоді, коли питання чи дилема має доволі низький резонанс серед широкої громадськості.

Результати. Лобі – це в основному коаліція окремих осіб або організацій, які працюють над формуванням політики Сполучених Штатів у про-ізраїльському напрямі. Основні лобістські угруповання в США докладають значних зусиль, щоб сфокусувати політику США саму у тому напрямі, що сприятиме розвитку інтересів Ізраїлю. Діяльність лобістських груп є різноманітною у секторах їхнього зацікавлення. Варто підкреслити, що основним принципом їхньої роботи є співпраця, що ґрунтується на взаємній підтримці. У зв'язку з цим лобі зазвичай надає перевагу кандидатам, які відразу готові висловлювати про-ізраїльську політику.

Оскільки Сполучені Штати мають розділену форму уряду, виникає багато можливостей для створення впливу на політичний процес. У результаті цього групи інтересів та лобісти отримують нагоду формувати політику різними шляхами:

- лобіювання обраних представників та членів виконавчої гілки влади;
- внесення інформаційних поправок (інформаційний тиск на виборчу кампанію);
- голосування на виборах;
- формування громадської думки.

Висновки. Варто підкреслити, що висновком цієї статті необхідно виокремити успіх лобі, який є абсолютно парадоксальним феноменом у політичному житті Сполучених Штатів Америки. Крім того, феноменальною є також невизначеність урядовців та здатність лобістів адаптуватися до політичного середовища та ситуації союзників.

Загальне вміння йти на поступки та майстерність знаходити взаємовигідний компроміс характеризує американське суспільство як багатосаровий та складний механізм співпраці між різними прошарками населення, яке вміло виборює свою участь у процесі творення масштабного та скупрульозного політичного плану.

Значення федеральної політики неабияк відбивається на формуванні схеми дій лобі, оскільки інтерес у зовнішній політиці скеровує ці групи та зумовлює обережність у виборі політичних союзників у рамках держави. Насамперед, мета збільшити чисельність комітету та розширити коло штатних працівників, які пропагуватимуть інтереси лобі, є головним елементом усього процесу, адже ці представники матимуть необхідними точками доступу до справ у конгресі, а конкуренція у цьому секторі є доволі напруженою. Таким чином, збільшення числа працівників, які сприяють консолідації інтересів лобі у конгресі, є головним завданням для лобістів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Hojnacki M. and Kimball D. The Who and How of Organizations' Lobbying Strategies in Committee. *The Journal of Politics*. 1999. 61(4). PP. 999–1024.

2. Hall R. and Deardorff A. (2006). Lobbying as Legislative Subsidy. *American Political Science Review*. 2006. 100(01). PP. 69–84.

3. Leech B., Baumgartner F., Pira T. and Semanko N. (2005). Drawing Lobbyists to Washington: Government Activity and the Demand for Advocacy. *Political Research Quarterly*. 2005. 58(1). P. 19.

4. Mills W. (2000). *The Power Elite*. Oxford University Press.

5. Mitchell, W. and Munger, M. Economic Models of Interest Groups: An Introductory Survey. *American Journal of Political Science*. 1991. 35(2). P. 512.

6. Morton R. and Cameron C. Elections and the Theory of Campaign Contributions: A Survey and Critical Analysis. *Economics and Politics*. 1992. 4(1). Pp. 79–108.

7. Olson M. *The logic of collective action*. Cambridge, Mass: Harvard University Press. 1965.

8. Schattschneider E. *The semisovereign people*. Boston, Mass.: Wadsworth. 1960.

9. Smith D. Information and Influence: Lobbying for Agendas and Votes. *American Journal of Political Science*. 1993. 37(3). PP. 799–833.

10. Tollison R. (1982). Rent Seeking: A Survey. *Kyklos*, 35(4), PP. 575–602.

11. Truman D. (1951). *The Governmental Process: Political Interests and Public Opinion*. Wiley Online Library, 4(4), PP. 504–544.

Mechanism of interest groups functioning: interpretation of the lobism theories

Busheva Svitlana Mykolaivna

Postgraduate Student at the Department of Theory and History of Political Science of Lviv National Ivan Franko University
Universytetska Str., 1, Lviv, Ukraine

The current analysis of the theories of lobby and interest groups explicates a pervasive essence of a Western phenomenon that dominates in the political field of the United States. In this regard, theories of lobby and methods of interest groups are depicted through a lens of studious synthesis of the literature. Moreover, this study is a reflection of a specific and dedicated process of pertinent materials evaluation and intelligent examination. Hence, the results of this paper imbibe an authentic part of a genuine American approach to the estimation of the situation that typifies their milieu. Furthermore, it noteworthy to make an emphasis that the sequence of actions and measures that are taken by the active segment of citizens reveals a problematic and particularly entangled political scheme. As a result, practical achievements of lobbyists and interest groups are described as an impressive occurrence that combines techniques of various interactive strategies and tools of substantial impact on the American institutions. It is necessary to highlight that the article delicately particularizes pillars of political influence that is inherent to interest groups and lobby. Thereby, central goal and topicality of this exploration are interconnected through complicated ties of long political dependence that occurred on the basis of cooperation and informational pressure that inflicted active communication between parties. It is important to note that a pervasive and intensive control of the political climate in the United States is generally supported by the excessive participation of the lobbyists and interest groups in the formulation of national agenda.

Key words: Theories of Lobby, Interest Groups, Informational Pressure, Collective Logic, Pluralism.